

Raadsvoorstel

Raadsvergadering d.d. : 24 juni 2014
Agendapunt : 10
Portefeuillehouder : dhr. F.H. Wiersma
Onderwerp : Wet markt en overheid
B&W besluit d.d. : 27 mei 2014

Leens, 10 juni 2014

Aan de raad.

Inleiding

Per 1 juli 2012 is de Wet markt en overheid van kracht geworden. Deze wet geeft een aantal spelregels die overheden – zoals de gemeente – in acht moeten nemen als zij economische activiteiten uitvoeren. De gemeente mag economische activiteiten uitvoeren, maar het mag niet concurrentievervalsing zijn of de marktwerking verstoren. Dat betekent dat economische activiteiten moeten plaatsvinden tegen integrale kostprijs en niet daaronder. Ook is het niet toegestaan dat overheidsbedrijven – bedrijven die volledig in handen zijn van de overheid of waarin de overheid een overwegend belang heeft – worden bevoordeeld.

Als een overheid economische activiteiten uitvoert, maar als overheid daar ook op toeziet, moet er een goede functiescheiding zijn. Verder is het een overheid niet toegestaan om gegevens die uit een publieke taak wordt verkregen, economisch te verhandelen. Voor deze situaties zijn gedragsregels ontworpen waaraan – voor zover van toepassing – voldaan moet worden.

Er kan afgeweken worden van gedragsregels. Er zijn nl. economische activiteiten waarbij niet de integrale kostprijs in rekening wordt gebracht. Zou dat wel gebeuren, dan zou dat ongewenste gevolgen hebben voor het voortbestaan van die activiteiten. Zulke activiteiten gelden als economische activiteiten in het algemeen belang. Deze activiteiten moeten bij raadsbesluit worden aangewezen.

De centrale vraag in dit voorstel is welke economische activiteiten als activiteiten in het algemeen belang kunnen worden aangemerkt.

Het wettelijke kader is de Mededingingswet, zoals die is gewijzigd bij wet van 24 maart 2011 (Staatsblad 2011, nr. 162, ook wel genoemd: Wet markt en overheid). De aanwijzing van economische activiteiten in het algemeen belang vindt plaats op grond van artikel 25h, vijfde en zesde lid, van de Mededingingswet.

Dit voorstel dient ter besluitvorming

In dit voorstel zal vooral ingegaan worden op de economische activiteiten die worden verricht door de gemeente en welke “zuiver” economisch zijn en welke een algemeen belang dienen. Vervolgens zal ingegaan worden op de Exploitatiemaatschappij Haven Lauwersoog (EHL), waarin De Marne samen met Dongeradeel een overwegend belang heeft.

Dit voorstel laat de verplichting tot functiescheiding buiten beschouwing omdat de gemeente De Marne geen economische activiteiten uitvoert waarop zij zelf ook toeziet. Ook het economisch gebruik van gegevens die uit een publieke taak zijn verkregen kan als niet aan de orde buiten bespreking blijven.

De gemeente de Marne verricht de volgende “zuivere” economische activiteiten:

- verhuur en pacht van (landbouw)grond. Dit vindt tegen marktconforme (integrale kost)prijs. De ontwikkeling van de prijzen volgt ook de markt. De activiteiten voldoen aan de gedragsregels en zullen een toetsing doorstaan kunnen doorstaan.
- verhuur ligplaatsen en kades. Voor het innemen van ligplaatsen worden liggelden geheven. De tarieven wijken niet af van gebruikelijke tarieven die gemeenten elders in den lande hanteren. Diverse plekken in de gemeente waar ligplaatsen worden aangeboden zijn bovendien voor de markt onrendabel. Als de gemeente daar de exploitatie van ligplaatsen zou staken, zou daar zeer waarschijnlijk niet een marktpartij (particulier) op inspringen. Precieze gegevens over de invloed van de tariefstelling op de marktwerking zijn niet bekend, maar aannemelijk is dat er geen verstoring plaatsvindt.

De gemeente verricht de volgende economische activiteiten van algemeen belang:

- exploitatie van sportaccommodaties. Dit betreft gymzalen en sportvelden. Het zwembad te Leens is hiervan uitgezonderd omdat deze niet door de gemeente zelf wordt geëxploiteerd. De exploitatie van sportaccommodaties vindt plaats om deelname aan sport door volwassenen en jeugd te bevorderen in het belang van de volksgezondheid. Het hanteren van tarieven onder de integrale kostprijs maakt de toegang tot de sport laagdrempelig.
- verhuur maatschappelijk vastgoed. Voor scholen geldt dat het beschikbaar stellen daarvan voortvloeit uit een wettelijke taak en in dit kader niet wordt aangemerkt als economische activiteit. Daarnaast worden gebouwen (en gronden) verhuurt aan instellingen voor peuterspeelzaalwerk en aan jeugdsozen. Dat zijn volgens ons ook economische activiteiten van algemeen belang. Het is van maatschappelijk belang dat peuterspeelzaalwerk en jeugdwerk uit oogpunt van welzijn doorgang kan vinden en niet belemmerd wordt door financiële drempels. Het hanteren van een integrale kostprijs kan in deze gevallen wel belemmerend werken. Voor zover nodig kunnen ook speeltuinen tot het maatschappelijk vastgoed worden gerekend waarvoor geldt dat de exploitatie ervan als economische activiteit van algemeen belang is te beschouwen. Het is in het belang van de gezondheid en ontwikkeling van het kind dat er voldoende speelvoorzieningen zijn.
- begraafplaatsen. Hoewel de Wet op de lijkbezorging er vanuit gaat dat er een gemeentelijke (algemene) begraafplaats is en dit dus als een wettelijke taak zou kunnen worden opgevat, sluit de wet niet uit dat er ook particuliere begraafplaatsen in stand worden gehouden, zg. bijzondere begraafplaatsen. Dat komt in De Marne niet voor, althans niet meer in actief gebruik. Daar waar bijzondere begraafplaatsen in stand worden gehouden, gebeurt dat door kerken of ideële begrafenisverenigingen. Tot op heden is niet van initiatieven gebleken om in De Marne een bijzondere begraafplaats in exploitatie te nemen en dat valt ook voor de komende tijd niet te verwachten. Er is dan ook van (economische) verdringing op dit punt geen sprake. Er is niettemin een wettelijke plicht tot lijkbezorging. De kosten daarvan moeten voor iedereen betaalbaar blijven. In zoverre is het exploiteren van begraafplaatsen een activiteit in het algemeen belang.

De EHL is een overheidsbedrijf. De gemeente De Marne en de gemeente Dongeradeel hebben daarin ieder een belang (aandelen) van 45%, dus totaal 90%. De overige 10% van de aandelen is in handen van de visafslag. De EHL is zelf verantwoordelijk voor de exploitatie van de haven Lauwersoog. Er vindt geen bevoordeling plaats.

Voorstel

Voorgesteld wordt om op grond van artikel 25h, vijfde en zesde lid, van de Mededingingswet, de volgende activiteiten aan te wijzen die plaatsvinden in het algemeen belang:

1. Exploitatie sportaccommodaties (uitgezonderd het zwembad te Leens);
2. Verhuur maatschappelijk vastgoed;
3. Exploitatie begraafplaatsen.

Beoogd effect

Het beoogd effect van de aanwijzing is om te voldoen aan de wettelijke voorschriften met betrekking tot mededinging.

Argumenten

Het risico van het niet-aanwijzen van economische activiteiten van algemeen belang is een juridisch risico. De gemeente kan daarop door ondernemers aangesproken worden als zij vinden dat zij daardoor benadeeld zijn. Ook als er niet zou worden voldaan aan gedragsregels, is de gemeente daarop aanspreekbaar.

Uitvoering

Kosten
N.v.t.

Communicatie
Het raadsbesluit zal in de Ommelander Courant worden gepubliceerd. Het besluit is op grond van de Algemene wet bestuursrecht voor bezwaar vatbaar.

Evaluatie
N.v.t.

**Het college van Burgemeester en Wethouders
van de gemeente De Marne,**

de gemeentesecretaris,

de burgemeester,

dhr. B.W. Verwey

dhr. F.H. Wiersma